אי מה היא מטמאה באבן מסמא אף מרודה נמי מטמאה באבן מסמא אמר רב אשי אמר קרא °והנושא אותם מיעוטא הוא: ובשר המת: מנלן אמר ר"ל אמר קרא °לכל טומאתו לכל טומאות הפורשות ממנו רבי יוחנן אמר °או בעצם אדם או בקבר אדם דומיא דעצם מה עצם יבש אף כאן יבש מאי בינייהו איכא בינייהו דאפריך אפרוכי מיתיבי *בשר המת שהופרך טהור התם דאקמח והוי עפרא מיתיבי *כל שבמת טמא חוץ מן השינים והשער והצפורן ובשעת חבורן הכל טמא אמר רב אדא בר אהבה דומיא דעצם מה עצם שנברא עמו אף כל שנברא עמו והאיכא שער וצפורן שנבראו עמו וטהורין אלא אמר רב אדא בר אהבה דומיא דעצם מה עצם שנברא עמו ואין גזעו מחליף אף כל שנברא עמו ואין גזעו מחליף יצאו השינים שלא נבראו עמו יצאו שער וצפורן שאף על פי שנבראו עמו גזעו מחליף והרי עור דגזעו מחליף *ותנן *הגלודה רבי מאיר מכשיר וחכמים פוסלין ואפילו רבנן לא קפסלי אלא דאדהכי והכי שליט בה אוירא ומתה ולעולם גזעו מחליף *ותנינן אלו שעורותיהם כבשרן עור האדם הא איתמר עלה אמר עולא דבר תורה עור אדם טהור ומאי טעמא אמרו טמא גזרה שמא יעשה אדם עורות אביו ואמו שטיחין לחמור ואיכא דאמרי הרי עור דאין גזעו מחליף *ותנן וחכמים פוסלין ואפי' רבי מאיר לא קא מכשר אלא דקריר בשרא והדיא ולעולם אין גזעו מחליף ואמר עולא דבר תורה עור אדם טהור כי איתמר דעולא אסיפא איתמר א) וכולן שעבדן או שהילך בהן כדי עבודה טהורין חוץ מעור אדם ואמר עולא °דבר תורה עור אדם כי עבדו טהור ומה טעם אמרו טמא גזרה שמא יעשה אדם עור אביו ואמו שטיחין והרי בשר דגזעו מחליף וטמא אמר מר בר רב אשי בשר נעשה מקומו צלקת: אבל הזוב: זוב מנלן דתניא *°וזבו טמא לימד על הזוב שהוא טמא והלא דין הוא לאחרים גורם טומאה לעצמו לא כ"ש *שעיר המשתלח יוכיח שגורם טומאה לאחרים והוא עצמו טהור אף אתה אל תתמה על זה שאע"פ שגורם טומאה לאחרים הוא עצמו טהור ת"ל זובו טמא לימד על הזוב שהוא טמא ואימא ה"מ במגע אבל במשא לא מידי דהוה אשרץ אמר רב ביבי בר אביי במגע לא איצטריך קרא דלא גרע משכבת זרע

כי

א) [illegible] חולין קכב:

רש"י

אי מה. משא לגיה ממור נשמא מבן• משמא מבן גדולה המוטמה על הכלים ונדה נושאת עליה משמאה בגדים שתחת האבן כדאמר בתורת כהנים• אף משא דמה ממור לטמא באבן מסמא ליש מטמא במשא ולאו מטמא באבן מסמא א) במסכת שבת בפרק רבי עקיבא (דף פג:) דאמרינן במשא כולי עלמא לא פליגי דמטמא כי פליגי באבן מסמא דאין משאו אלא כדבר הראוי לישא אבל גדולה איני מטולטלת לגבי הטומאה לישאת עליה וגבי זב הוא דרבייה קרא: **והנושא אותם.** במשכב הזב כתיב ומשכב הזב הנישא על אבן מסמא מטמא כלים שמתחתיה כדמפרש בתורת כהנים• וכתיב אותם למעוטי דמה: **לכל טומאות הפורשות.** לא שנא לח ולא שנא יבש: **דמפרך אפרוכי.** שיבש יותר מדאי לר' יוחנן טהור דדומיא דעצם בעינן ועצם לא מיפרך: **דאקמח.** לשון טחינה כקמח: **חוץ מן השינים.** והא שינים דומיא דעצם הן וטהורין וקשיא למרייהו: שינים לא נבראו עמו שגדלין לאחר זמן: **אין גזעו מחליף.** אם ניטל אינו חוזר: **הגלודה.** בהמה שנקלף עורה מפני טורח מלאכה או מחמת שחין: **דתנן ר"מ מכשיר.** ואינה טרפה דהדרא בריא אלמא גזעו מחליף: **אדהכי והכי.** עד שהוא חוזר וגדל: **שליט בה אוירא ומתה.** הלכך טרפה: **שטיחין.** מרדעת לחמור: **וחכמים פוסלין.** דלא הדרא בריא אלמא אין גזעו מחליף: **קריר עלה בשרא.** מתקשה בשרה ונעשה כעור: **אסיפא.** סיפא דהאי שעורותיהן כבשרן: **וכולן.** העורות שמנו חכמים להיות מטמאין כבשר בפ' העור והרוטב*: **שעבדן או הילך בהן כדי עבודה.** כמה שרגילין לתת עור לפני דורסן ושיעור עבודה מפרש •בנדרכות (דף סו) ובפסחים (דף מו.) כדי •מיל: **טהורין.** שבטלו מתורת בשר: **כי עבדו.** נמי טהור דהא נבילה: **נעשה מקומו צלקת.** כלומר חוזר נראה כנה מרין או גומא ואין כולו חוזר אבל שער וצפורן אין נכילן מכר: **לאחרים.** לזב: **שעיר המשתלח.** גורם טומאה למשלח דכתיב (ויקרא טז) והמשלח את השעיר וגו': שרץ מטמא במגע ולא במשא:

נבלה

תוספות

אבן מסמאה • (ג) פ"ה אבן המונחת על גבי יתדות וזב יושב עליה וכלי תחת האבן וטמאה מוכל אשר יהיה תחתיו וקשה דבת"כ מפיק אבן מסמאה מוכל המשכב וקרא דוכל אשר יהיה תחתיו מוקי בפרק בנות כותים (לעיל לג.) לעליונו של זב ובת"כ מוקי לה במרכב ועוד דלא מוכל אשר יהיה תחתיו נפקא. אם כן אפילו כלים שאינן ראויים למשכב ומושב נמי ובתורת כהנים מוכח בהדיא דכלים שאינם ראויין למשכב ומושב אין להם אפילו טומאה קלה ועוד אמאי נקט אבן אפילו דף על גבי יתדות נמי ועוד מקרי ליה מסמא משמע לשון סימה ומפרש רבינו תם ורבינו שמואל דאבן מסמא היינו אבן גדולה שהיא כבדה ובגדים תחתיה וכבדה כל כך עד שאין ניכר טכד הזב היושב עליה ועל הבגדים ואין בה אלא טומאה קלה כדפי' לעיל והשתא אתי שפיר דמייתי בפ' בתרא (לקמן סט:) והיתולות אבן תרה ושומת על פוס נוכח שצריכה סימה ואפיי לפי שאינה קלה לטלטל אך קשה דבת"כ מרבה אבן מסמא מוכל המשכב ממעט משכב ומושב ובכל הש"ס משמע דהוה ממעט משא (ג) ובשמעתין ממעט לה מוהנושא אותם וכן לקמן בפרק בתרא (דף סט:) תנן הזב והזבה מטמאין במשא עד שימוק הבשר ומפרש בגמרא מאי משא אבן מסמא ובשבת פרק רבי עקיבא (דף פב:) קאמר כי פליגי באבן מסמא ובמתניתין קתני *היסט ובתוספתא דכלים* תניא אין טומאה לכלי חרס אלא מאוירו ובהיסטו על גבי אבן מסמא והיסט היינו משא כדאמרינן בהעור והרוטב (חולין קכד:) אמו טעה לאו מסיט הוא ועוד לא היסט ממעט משכב ומושב הא אמר בפרק ר"ע (שבת פד.) דמדרס כלי חרס טהור וי"ל דמה שקרא בכל הש"ס משא היינו כגון שיד הטהור או רגלו תחת האבן והזב או דם הנדה על האבן דנראה דהטהור נשא את הזב או את הדם אבל כלים תחת האבן והזב יושב עליה הוי ממעט משכב ומושב והא דתנן במסכת זבים (פ"ס מ"ג) כילד אצבעו של זב תחת הנדבך והטהור מלמעלה כו' נראה דהיינו היסטו על גבי אבן מסמא דתוספתא וכגון שהנדבך דוחק אצבעו של זב דלאו נאו הכי הוי כאילו היה אויר בין אצבעו לנדבך דאין כאן טומאה כלל:

מיתיבי בשר המת שהופרך טהור• וא"ת ולימא ר' יוסי היא דאמר במתני' בשר (ד) שיבש טהור וי"ל דלא אתיא כרבי יוסי מדקתני הופרך ולא קתני שיבש: **חוץ** מן השינים• פ"ה וקשה למרוייהו וקשה א) דא"כ תקשה ליה קרא דאו בעצם אלא נראה דלר"ל לחוד פריך ופשיטא דשינים אינם בכלל עצם:

אלא אמר רב אדא• אינו חוזר בו ממה שאמר אלא מפרש והולך מעט מעט: **שמא** יעשה שטיחין• וא"ת והלא מת אסור בהנאה דגמרינן (פ"ג דף כט:) שם שם מעגלה ערופה וי"ל דטומאה חמירא לא טפי כדאמר בפרק ב' דיומא (דף כ') לגמרך שקשה עליהם טומאת כלי יותר משפיכות דמים ועוד נראה דעור אינו בכלל בשר ליאסר בהנאה א) דהא עגלה ערופה נמי לא נפקא ג) אלא מדכתיב בה כפרה כקדשים ג) ועוד קדשים מותרין בהנאה לאחר זריקה שהוא זמן כפרה ויתא השתא דאיצטריך בעור האסקל לא יאכל להגאת עורו דלא אתי מכפרו: **בשר** נעשה מקומו צלקת ואין גזעו מחליף• הקשה רשב"ם דאמר בסוף העור והרוטב (חולין קכו:) דבשר מן החי אינו מטמא באהל מה מת אינו עושה חליפין אף כל ס' ובשר עושה חליפין ומירך דאין הכל אחד דגזעו מחליף משמע חוזר לגמרי וזה אינו עושה כבשר אבל עושה חליפין משמע שגדל קצת ולא לגמרי והוא אף כבשר וא"ת כיון דמעלם ילפינן נימא כהאי ליגמא מה עלם שאינו עושה חליפין ומשמע אפילו בשר וי"ל דשאני גם עלם מתחזק או גדל מעט אחר שחסר: **שעיר** המשתלח יוכיח• ואם תאמר ולימא דם הנדה יוכיח שגורם משכב ומושב לנדה ודמה אמעיט לעיל מיניה וי"ל דאין זה יוכיח כיון שיש לו לדם טומאת משא כמו נדה וה"ל ליתי אב כמו דם הנדה אבל שעיר המשתלח אין לו שום טומאה כלל:

כי

א) [עי' תוס' חולין קכב: ד"ה שורות ותוס' זבחים עא: ד"ה ובעריסה] ג) [נ"ל ועוד]

תוספי הרא"ש

יתדות תחת האבן והכלים של האבן והכי משמע פ"ק דכלים • למעלה מהם זובו של זב ורוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו ודם הנדה שכולן מטמאין במגע ובמשא . למעלה מהן מרכב שהוא מטמא תחת אבן מסמא כגון שהמרכב היה תחת האבן ובא זב וישב על גבי האבן ואחר כך ירד הזב מעליה ובא הטהור וישב עליה כשר שהמרכב תחתיה נטמא הטהור מחמת המרכב שתחת האבן • והכי דריש ליה בת"כ והיושב על הכלי אשר ישב עליו הזב אין לי אלא בזמן שישב עליו ונגע בו מנין לעשרה מרשבות זו על גב זו [illegible] על גבי אבן מסמא ת"ל אשר ישב עליו הזב יטמא' מקום שהזב יושב וטמא ישב [illegible]

מרכב הזב ולא הנדה: אף מרודה נמי מסמאה באבן מסמא • [illegible]

[illegible]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אי מה וכו' [illegible]

מוסף רש"י

ראה בעמ' הקודם למטה

הגהות מהר"ב רנשבורג

[illegible]